

to se s tih dneš — kakor
tako leto, spominjamo
naših najboljših, naših bor-
cev in herojev, ki so padli
v oboroženi borbi proti
nemur, se jih spominja-
mo, letos v položaju, ki je na-
proti posledica diktata,
samo: kateremu je ves slo-
venski živelj na vrškem,
v tržaško res demokratič-
no ljudstvo skupaj z vsemi
jugoslovanskimi narodi vsta-
le kot en moč.

vsemu ni bila zmanj; s svo-
jo krevo so pomagali graditi
in kovati novo enotno socia-
listično Jugoslavijo in nepre-
magljivo jugoslovansko ar-
mado. In ko danes stojimo
sredi najhujše borbe proti
namenom, da bi se tudi to
najnovejše dejanje nagraje-
vanja urasnilo, vidimo v
enotah slane jugoslovanske
ljudske armade, ki stojijo
okrog našega mesta in naših

IZJAVA PREDSEDSTVA OF NA VČERAŠNJI TISKOVNI KONFERENCI

Proti izvedbi diktata se bodo Slovenci in ostalo demokratsko prebivalstvo odločno borili

njih kljub temu ni do-
 popravila. Najbrž zato, da
 se gonja proti Slove-
 niji še huje nadalje.
 lahko zajela čim širši
 Ni jim torej dovolj, da
 sko ljudstvo že mese-
 pod neverjetnim nasil-
 je, da se soldateske na-
 ristov, v čem dovolj
 čija mladost zavede-
 manje, ni jim dovolj
 manje potnih listov:
 čjejo za vsako ceno-
 ležati in pospešiti uni-
 slovenskega življa.

In končno — kakš-
 pek velja za sodelav-
 slovenskega časopisa, ki h-
 rodati o razmerah, kuh-
 sejoč ob meji z Jugos-
 za razliko na primer o
 lavca italijanskega čis-
 V italijanski časopisih
 namreč vsak dan o-
 voljaskim? podatki.
 terih nam listov, ki so
 prvi prav tako zapiske
 terih nato sestavljajo
 Nihe j jih zato ne areti-
 najo pa prihaja na ne-
 dastim izgovorom, da
 ki je v zaporu, ni iz-
 pisikov napisal članka
 navajajo pri Predanu
 kaz za hujštvino in t-
 tih, ki naj bi bili kazni

Takšna je opravič-
 delavca slovenskega
 Italiji.

ne Bw. Nato je Pella šez obliju-
je, znanježenje pravice man-
an na STO na kar najbolji
demokratskih načina in sve-
like objavljave državam tradi-
cionalnega tržaškega zaledja
v pristanišče.

O možnosti izvedbe sklepa
od 8. oktobra na pravi Pella
je bila v št. 11. "United
Pressa, da o njej niti ni naj-
manj ne dvomi in da se je
evakuacija cone A s strani
zaveznikov eže začela. O Ju-
goslaviji je pa dejal, da ju-
goslavski vojski, ki so se po-
neje vedele, da gre za totali-
tarno komunistično in uradno
brezovrsto državo.

Danes popoldne se je Pella
ponovno sestal z Bidaul-
om, ki mu je govoril po-
drugo uru, dve uri in
z vlakom odpeljal v Italijo.
Verjetno je tudi pri Bidaul-
ovih poskusih prodrati s svojim
stališčem, ki praktično pome-
ni, da se morajo sklicati na
konferenco petih in sedmih
de se na vsak način in z vse-
mi sredstvi izloži izvedba
sklepa od 8. oktobra, ki bi
zadovoljila prvo fazo italijans-
kega zaledja.

Tudi pred svojim odhodom
iz Pariza je Pella dal še tret-
ji današnji intervju, tokrat
francoskemu radiu. V tem
intervjuju je dejal, da sklica-
nje konferenc, ki bi imela na
čelu ne zadostuje za reševanje
tev tržaškega vprašanja, tem-
več da je tudi potrebno, da
imajo udeleženci konferenc

[illegible]

Protestna zborovanja naših žena

Prodvrednejšim zvečer bil sestanek žena za sekt. Sv. Ivan - Vrldna, na katerem so se pomenile o vspehereih vprašanih politične. značaja. Po poročilu se je zbirala živahna razprava, katere so se obsejale na vsaki po oblasti, ki prepoveduje izražanje volje prebivalstva.

Ob koncu sestanka so tudi zmenile, da se bodo udeležile komemoracije v ržanih, kar pomeni, da bo do dneva dopolne ob 10 uri.

Predsjednjim so se v vsem številu zbrale tudi dolge se ženske, ki so v živahni razpravljajući obravnavale žaško vprašanje. Nato so s stanka nasloville na jugoslovansko vlogo pismo, v katerem pravijo:

»Po zloglasnem predložitvež v Americanovih Gimo vsemu, kar se dogaja v zvezi z našo usodo. Nestroju na pričakuje pravično rešitev. Obrabamo se na jugoslovanske ženske, ki so se bodo udeležile konference po tihu, s prinojda, da na tej konferenci tolačimo naše želje, ki so hkrati tudi zahteve: holi koli več pod Italijo! Obilujamo, da se ne bomo udeležili, če ne bomo močmi za pravično rešitev. Dovolj nam je bilo Italije! Nočemo je več

jih kljub temu ni do konca
popravila. Najbrž zato, da se
se gonja proti Slovincem
Italiji še huje nadaljevala i
lahko zajela čim širši kro
Ni jim torej dovolj, da ben
sko ljudstvo za mesec trp
pod neverjetnim nasiljem it
ljanske soldatske in trikole
ristov. In če bi se jim to d
cija mada ga zavednega
venca, ni jim dovolj odvz
manje potnih listov: oni h
čejo za vsako ceno nad
ljevat in pospeji uničevan
slovenskega življa.

In končno — kakšen post
pek velja za sodelavca sl
venskega časopisa, ki hoče p
ročati o razmerah, ki vladaj
sedaj ob meji z Jugoslavij
za razliko na primer od sode
lavca italijanskega časopisa
V italijanskih časopisih lah
namreč vsak dan bereme
članke z neverjetno obilnin
voljaških podatki. Dopoln
jevanje listov v Italiji pa
prv takih zapiskih iz k
terih nato sestavljajo člank
Nihče jih zato ne aretiraj
marj pa prihaja na dan z h
dastim izgovorom da slove
ki je v zaporu, ni iz teh z
pisikov napisal članke — k
navajajo pri Predanu kot d
kaz za hovnostu in mu pr
tjuh izjavih, da je bil v zapor
— Takšno je »pravica« za
delavca slovenskega lista
Italiji.

vedno je trizbiško vpražanje v središću pozornosti politične javnosti. Značne in reševalne se dogodke prišlih dni od strele z jasnega, ki jo je predstavljali angloameriški sklep od 8. oktobra, naimo odločne jugoslovanske nastopa in napovedi, da bo FLRJ z vsemi sredstvi, tudi z oboroženo silo, preprečila izvedbo tega sklepa, milo jugoslovanskega predloga o sklicanju konference štirih držav do sestanka treh zunanjih ministrov v Londonu, ki bi sovjetskega posrednika, ki je teden dni pred nastopom diplomatskega delavstva, ki se na zunanji manj pozna in hrupna in ki tudi, ne po svoji naravi, mnogo poznašnje deluje.

Grožnjo takojšnje in nepopravljive izvedbe enostranskega in krivičnega sklepa so torej nadomestila pogajanja, medenja in razgovori. Členi Demokristjani pa bi radi začasno vlado spremenili stalno, ker se kljub volili mu neuspehu nočejo odpovedati oblasti.

načinu razvoja, ali da je bila
to pri tem, da se je bila
redba sklepov avstrijanska.
To je pomenilo prvo veli-
ko vojno Jugoslavije v tej bit-
ki za Trst, in to v položaju,
kjer se je zdel že brezupen.
Nadaljnji razvoj bitke se je
politični meri odtegnel našemu
opazovanju, vendar se zdi, da
je res realno odpirata samo dve
možnosti: ali bodo zahodne
velesile prisiljene pristati na
kakšno rešitev trškega vpra-
šanja, na kakršno nikoli niso
pripravljeni, ali pa bodo po-
stili zaradi svoje politike pod-
piranja italijanskih zahtev, ali
pa bo ostalo približno vse
pri starem. Z drugimi besed-
mi: ali je rešitev vpraša-
nja še zelo daleč, ali pa bo
poposred drugačna, kot sta jo
v London in Washington hote-
li izsiliti 8. oktobra.

Da je bi račun 8. oktobra zgrešen, priznavao zjad bolj ljudi manj odkrito tudi v Angliji in Ameriki, pri čemer je bilo znati značilno da ga bolj vneto zagovarjajo v Londonu kot v Washingtonu, kar bi utegnilo potrjevati domneve, da so kašo skuhati pravzaprav v Londonu. Dejansko se je Eden z večjo vneto lito težkega postla obrambe dvo-

Sicer pa ne gre samo trenutno reševanje neke akcionarne vlade v Italiji. Ta moment je utegnil odločiti pri izbiri trenutne pa za vsebino slepega, če pač za nadaljevanje eno litike, ki se vleče od konvojne do danes in ki jo ozpejuje čedalje večje podzujne italijanskih imperialishtev, nje zahtev.

Zaradi vsega tega Edna razloži ne zene prepičljivi v Angliji, kjer niso dovolili javnega mnenja. Manj se je zadovoljili drug kjer se že bolj odkrito postavlja drug, vendar je vprašala, ali tudi v Londonu Washingtonu pravico, da s ruskim nožem reže ta poropi?

sklepe in njova nenadna
objava brez poprejšnjih
posvetovanj, strategija pa za-
misel delitve STO vzdolž
dajanje demarkacijske črte. V
ZDA so v formulacijah ne-
kam bolj široki.

V glavnem pa pomeni priznavanje zgreženosti etifikacij 8. oktobra poskus reševanja njegovne vsebine, ali strategije, kot pravi «Times». Proti temu sklepu se je postavilo skoraj vse svetovno javno mnenje, tudi v državah, kjer so sklep sprejeli, zlasti pa v Angliji. Pri tem je javno mnenje, ki ne gleda toliko na politično dilačnost, obsodilo tako način kot vsebino, se pravi, tako diktatorsko objavo sklepa kot tudi izročitel Trsta in cone A Italiji. S kanaliziranjem nezadovoljstva samo na način upov, tako vsaj kaže, rešiti vsebino in bistvo: hudeje naj protestirajo proti temu, kako smo formalno ravnali, sprijaznjeni pa se naj s tem, kar smo hoteli doseči.

Pri tem se niti tako odgovoren funkcionar kot je angleški zunanji minister Eden ne more izogniti demagogiji najslabše vrste, tiste vrste, ki se je Angleži naravno poslu-

žuje, kakor gre za prikazovanje položaja v oddaljenih kolonialnih področjih nepoučenemu občinstvu (zadnji primer - Gvajana), kakor pa tudi Eden, ki demagogično govori v upravičeni mesta in področja, ki ljudi v srcu Evrope in ki jimž se daleč ni tako neznano, pomeni, da balansiraj na ostrini noža, obenem pa, da je z argumenti zelo na psu.

ava Krleže

najpomembnejši Dnevnik. Kroležino esejistično delo bo obsegalo deset knjig zbrane dela. Vanje bodo vvrščeni tudi fotopisi. Šest knjig zbrane dela pa bo vsebovalo najrazličnejše članke, polemike in publicistične sestavke.

Kot prva knjiga bo izšel roman Banket v Blitvi, ki je privraket izšel tudi pred drugo vojno. Druga knjiga bo obsegala pravo tako roman in sicer Na robu pameti. Naslednji zvezki bodo prinesli Dnevnik, ki obsega vojna letina in bo sam zavzel štiri knjige zbrane dela. Za to Kroležino delo se zanimajo tudi slovenske založbe in ena izmed njih je v zbirko Kroležine zbrane dela, ki naj bi izšlo v več knjigah, vvrstila tudi to delo. V Zagrebu računajo, da bo ta edinstvena izdaja šestindesetistisrčnih knjig zaključena v nekaj letih. S. R.

г. с.

Na »slavni« seji občinskega sveta po objavi zglaslane angloameriške note od 8. oktobra je govoril tudi občinski svetnik dr. Carlo Belihar (Fronta neodvisnosti), ki je med drugim omenil tudi neko italijansko knjigo (Settimo; Non rubare), ki ne postavlja v najlepšo luč italijanskih višjih uradnikov in upraviteljev.

V. svojem odgovoru je župan Bartoli dejal, da bi Beliharju priporočilo branje knjige *Terza rossa* od italijanskega pisarja E. Cuccia, ki ji gotovo ne bo nihče očital pomankanja »italijanizma«, saj se na njenih straneh prav tako bohotno žrtvujejo italijanski nacionalni šovinizem kot v drugih podobnih svetovnih vojnih spisih. (1. okt. 1953) pod rubriko *Prejete knjige naslednje* notico o knjigi, ki jo Bartoli priporoča:

«Ni prijetno ugotoviti, da se roman, ki ga je napisal neki Istrijan, ne razlikuje od drugih, ne po polemiki, Istrski, Trst, Juljska Benetija pač, bi morali svoje pisatelje, če hočejo biti res pisatelji, spodbujati k širšim in umirjenim gledanjem, ne pa k takim, ki se ne razlikujejo od kurnim vplivom aktualistične, če že ne celo rasiistične tendence.»

Mogoče bi bil Bartoli užaljen, če bi kdo trdil, da priporoča rasiistično literaturo...

vedu in časopisih za zadeve verske moralne vsebine in disciplinarnih predpisov, ki bi bili kakor koli obvezni. Če je bila postavljena kakša zahteva ali kaj podobnega po vrnitvi našega ozemlja Italiji, bi se naši, tudi naši učenci, tako malo obvezna, veljavna, umetna in pravična kakor so razne politične, trdnostne nestrpnosti izjav tržaškega škola. Glede tega smo lahko vsi istega mnenja, da se ne smemo, tudi naši učenci. Takičen anon posmusa so katoliški ljudje s svojimi nadpastirji vred v dobro Cerkev same že večkrat izrekli. S takim dejanjem so zaprlicali zvesto voljo Cerkev, ki je bila za vsa narode v vseh časov. Ne moremo priznati upravičenosti takih izjav, ne vemo, kako so mogle biti dane, ne vemo, kako bi mogle biti združljive z objektivno, nepristransko resnico. Vemo le to, da Če prvi razlog, ki nam je bil takšne stališče, mislim, da lahko govorimo imenu vseh slovenskih duhovnikov — je v vprašanju Trsta prav tako, kakor je misel in volja slovenskih ljudi, jugoslovanskega naroda in našega državnega vodstva. Ker ne gre pri tem za prevzem nekega imperialističnega teženja, ker ni govora o kakem vsiljenem političnem idealu, ki bi bil našim pravičam le umetno dodan, temveč gre prav za razliko med našim čustvovanjem, navadne, čiste in jasne razumljivosti, ki jo spričujeta pamet in srce slovenskega človeka, je s tem pomembni tudi dokaz, da ne moremo biti razen celikne ravne resnice ničesar. Zato v vprašanji naših meja in naših jezikovnih ter kulturnih pravic, Pravič o Istri, Primorski in Trstu je razglasil sodbo Bog sam je prešel davni sodostaji. Protij nj ni priziva Kristjani na eno in drugi strani, da dolžnima da na temelju ne nepredicane razsode damo vsakemu verniku, ker mo

gre, in državni skupnosti vsi
zelo, do česar ima pravico
In še eno veliko nalogo ima-
mo. Da poskušamo drug drug
kake razumeti. Za to pa je
treba najprej, da vsi voljo
vsejce in ljubezni, pojase-
vanja in dokazovanja. Mi-
rovne pogodbe krščanski
ljudi različnih narodnosti
morejo temeljiti na vsi-
nem, pristramčenjem pravdo-
ročnočnega, in na voljo
vsejce in ljubezni in dano na
rodu, ne zboru italijanski
škofov in ne italijanski du-
hovščini kot celoti. Naša ve-
ra ni manj vredna od njih-
ve, naša zvestoba ne manj
dragocena. Nikoli ne bomo
pravili, da bi svojo vero
jo cerkveno veljavnost veza-
na na idejo obnove kakršne-
koli rimskega imperija. Ka-
kor sta sveta brata Ciril in
Metod protestirala proti vsi-
jevanju obveznosti, ki so
rimskega cesarstva vsi
tudi nismo mi pripravili
odpirati vrat oznanjevalce-
nove rimske kulturne misli
v svetu. Cisto versko ma-
ne ideje velikih krstnikov
katoliške italije, svetovno
filozofov in miselnikov
na osnovnih italiskih tle-
s z vselej in ljubezni
sprejemamo. Sv. Tomaž, sv.
Francisek Asiški in vsi dru-
gi so nam prav tako dragi
kakor drugi narodom. Tudi
velike, pravice, in vsejce
in ljubezni, umetnike cenimo
Vse dobro, vemo in pošten
italijansko ljudstvo spoštuj-
mo. Odklanjamo pa vse, ka-
je v zvezi s pohlepom, bo-
jevitostjo in pristranostjo.

Naš protest je krik pravice
Naš ugovor je pognal
ljubezni do človeka, kar ho-
dimo mir, red in raz-
umevanje med narodi. Upo-
ramo se le temu, kar la-
tudi na oni strani moramo
obsoditi. Stojimo s svojimi
ljudstvom na straži svobode
in enakopravnosti. Krčim
ker bi nas zaradi moralne
otoplosti in nesili-
bi prebili. In zaupamo
zmago pravice. In zaupamo
moč našega ljudstva in
njegove voditlje.

HUGO VIKTOR GERBIČ IGRALEC, SLIKAR IN PISATELJ

V ljubljanskem Gledališkem listu — Drama, šteč. 1, 1953-54, je tudi članek o našem Viktor Gerbiču (Prispevek k zgodovini Slovenskega gledališča v Trstu), ki ga v celoti ponatisku-
jeva Danilova.

V obeh sezonah je odigral Gerbič vrsto vlog, ki so ga postavile v prvi red naših slovenskih igralcev v Trstu. Omeniti bi bilo tele vloge: vandrovce Pepe (Costa; Brut Martin), starček Luka (Tur-

zdaj v NUK v Ljubljani), Ivanom Lahom, Josipom Babišcem, Maksimom Gasperičem, Veselje je zisanja ga dugo časa ni zapustilo in v Trstu v "Edinosti" in trstškem slovenskem tedniku "Rodni delavci" prebil ne

Sporočilo so nam, da je v nedeljo 19. in 20. aprila 1981 v Rožmberku nad Vitavo v CSR 23. aprila pokopan Hugo Viktor Gerbič, sin ustanovitelja slovenske opere Frana Gerbiča in brat slovenske operne pevke in pozneje profesorke na Glasbeni akademiji Janjane Gerbičeve. Rodil se je 1981 v Ulmu, kjer sta bila oče in mati angažirana kot operna peva, hkrati s svojimi bratovi Viktorjem Hugonom, dvojčkom. Nenadna smrt njegovega očca, ki je bil v tistem času vrhovila, da se je Fran Gerbič, ki je moral istega večera naključno svoji žalosti peti v operi, odpovedal svoji pevski karijeri in se kmalu z lahkoto odločil, da je zapustil domovino in se preselil v benediktinjski kloster v Lwovu in odšel v Ljubljano, da ustanovi Slovincem opero.

Hugo Viktor Gerbič je študiral na gimnaziji v Ljubljani. Dasi je kadalj veliko namenjen k pisanju in slikanju, se študiju na trgovski akademiji v Pragi ni bil potem namenečen. V Trstu, kjer je pred prvo svetovno vojno živel, je bil tudi prvi slovenski kulturnem življenju. Nekraj let pred prvo vojno ga je gnala njegova boemska narava v Bosno, kjer je našel zaskoten zaposlitev v Zagrebu. Prva svetovna vojna ga je priselila v Črni gori kot učitelja risanja na gimnaziji do črnogorske kapitulacije v začetku leta 1916. Pred Avstrijo je zbežal v Slovenijo, kjer je našel službo v službo češkega prevratnega gibanja zunaj Avstrije. To ga je privedlo po končani vojni v českoslovaško diplomatsko in konzularno službo. Sorodniki so bili in so tudi, ki je tudi umrl v uradni českoslovaškega zunanje ministrstva v pokopju.

Se za čas svojih studij v Pragi je nastopal kot igralec. Materino mu očejevo ime je prisel. Trst in je onodno Dramatično društvo s sezono 1907/08 ustanovilo stalno slovensko gledališče, je pristopil k mlademu gledališkemu ansamblu, ki ga je do t. sez. vodil njegov oče. V vodstvu Slovenskega gledališča v Trstu Anton Verovšek. Gerbič je ostal član tržaškega ansambla še naslednjo sezono 1908/09, ko se je Verovšku v vodstvu onodnega gledališča v Trstu hkrati razstavi-
 Oh svojem gralu tu Gerbič bavi! tudi s tvom ter je jeseni 1911 slovenski umetniki v Trstu razstavi-
 v bil hkrati slovenskega gledališča, esko-
 Trst, deloval na kljubvi razstavi 1 akvareli. Svoje nagne-
 slikarstvu je vzdržal sodeloval v tednjih njih razmerah Slovenskega gledališča v Trstu hkrati-
 bletom k drski, ali-
 zop, zop bulis. Za

H. V. Gerbic: Aytoportret (karikatura), Trst 1975

niško noč, ki sta jo 6. februarja 1909 priredila Dramatično društvo in umetniški klub «Skala», je delo prvega dela aranžma in značilni pak. Iz te dobe je ohranjen neka; njegovih portretov (po tisti intendantu tržaškega gledališča Josipa Fr. Knafliča in karikaturo (zlasti lastni karikaturo, danes v Slov. gledališkem muzeju v Ljubljani). Se v gimnaziji je Gerbec sodeloval v dijaškem pismu.

Zbrano

začet izdajati. Ze po svoji
obsegu, — zbirka bo namreč
obsegala šestinideset knjig
— bo ta izdaja edinstvena.
Redki so namreč primeri, ko
bi zbrano delo enega samega
avtorja obsegalo toliko različnih
številu knjig. Razen tega
pomen te zbirke v tem, da
bo obsegala celotno delo avtorja,
leži, ki sodi prav
med največje živete jugoslovanske
književnike, kritike
in esejiste. Zbrano delo

zda je v NUK v Ljubljani Ivanom Lahom, Josipom B. Maksimom, Gasperju Vid. Vsega tega priročnega časa ni zapustilo in se Trstu v "Edinosti" in trškem slovenskem tedniku rodni delavce priobčil ne novelet in črtic. Snov enega listkov je vzel njemu Fran Gerbič za besedilo svoje opere "Nabava". Trstu je Hugo svojo pisateljstvo povezal tudi našim glasbenim ustvarjanjem in pisarskimi niti pozneje. Bosni ni opustil, ko je delal nekaj značilnih boskih motivov, ki jih z našo nepopolnostjo slovenskih pisateljskih podatkov premešal: (prim. Slov. Slov. ilustr. tednik 1913; Idriz, Mor. Tedenske slike 1916; Vrn na vrba; Hasan Čurić, p. caj; Volkedak).

Za časa svojega bivanja Trstu je bil Hugo Vid Gerbič v osrednju zivalno kulturno dejstvo slovenskega in bosanskega. Slov. Slov. slikar in pisatelj! To ga je v njegovi veliki neura-veštenosti, ki je njegova hemska narava še celo mogla izravnati. Ne gleda to je še pozneje ohran-za svoje misli in govore, svoje sestava (prim. p. ponir) molj oča v Gled. škem listu, št. 26; 1925-26) in zasedoval

Melelo Miros

bila objavljena. Zbrano
 lo bo obsegalo tri k
 romanov, (med njimi pame
 v Blitvi. Na robu pame
 Povratek Filipa Latinovi
 štiri knjige kratke be
 stične proze, tri knjige d
 tri knjige poezije (Sim
 je in Knjiga lirike, Poezi
 pesniška proza, Balade
 trice Kerempuha). Zbrano
 lo bo vsebovalo nadalj
 sedem knjig dnevnikov
 meditacij, med katerimi

Dr Stanko Cančkar

[illegible]

kar se je dalo, v slovenski zemlji
 aterji je zivotalo
 mesto, slovenski pe-
 neme imo in slova-
 cest, Cutili so, da
 uska okolica italijan-
 esta recna, vendar
 ro krivico in neuni-
 njeni Toda slovenski
 obstali, Kljub vsem
 in znamenjem zme-
 renihela biti naša.
 z Italijanskim vojsko
 stare Jugoslavije,
 v trenutku odvrgli
 znamenja, In če bi
 pravici res je, kaj
 ro je bil v časi
 aločanja naših meja
 litalji, potem bi to
 plebiscit vsega slo-
 o zemlja z italijan-
 stom ved moral za-
 da, da vsaj sedaj
 ni majnike, kaj-
 po božjih in Clave-
 ovedih prav, Ker pa
 ici v časi zadnjega
 ga klanja tisto ob-
 katero ima razso-
 ro, ker bi ji bila dol-
 žna imena in zaradi
 ki so ga zapostav-
 preganjanj vanjo
 Nekaj pa se je slo-
 venci, ki bi iz ali-
 v, temveč je po-
 bodnost mesto. Sedaj
 a zavezni, naši za-
 kakor smo jih im-
 podarili svojim so-
 jem in najstrašnej-
 povod, da bi se
 tudi ne navedaja
 Ker ne moremo
 ti diplomatskih, in-
 so še vedno važnej-
 načel pravice in hu-
 manosti, in zato
 odgovotiv, kaj jih
 vno naglno. Vemo le
 pravica ni bila vpra-
 svet. Če pa je bila,
 ravnali po njenih
 h. Tako smo se
 v, h, jih pogovorni
 vosti zgodovinski
 k vsemu uporu in
 i. Vemo sicer, da bi
 este slovenske rasi
 Trsta in Slovenec
 namem vredni vsi
 nam navdu-
 bratske srca. Ven-
 domva, da obsega naš
 protest mnogo več.
 in ljudem vsega sveta
 mo poleg razočaranja
 i slovenske države
 i, ki so jih včasih
 znani. Vlagamo tož-

Gre za dano besedo, za ali pa v tistem slavnem To-
vestobo prijateljstvo in bruku, ki je nekoč cele me-

desedobojno razumevanje, greca v svete pravice narodov, za njihovo svobodo, kulturo, in njihovo politično in gospodarsko samostojnost. Tako angloameriško uslužnostu Italiji **potopetano**. Ne trdimo, da so angloameriške pogodbe nesprejemljive. Tudi ne pravimo, da bi si sovražniki izza časov vojne ne mogli postaviti prijateljskega, če ne celo prijateljskega, cilja. Tudi Italiji, tudi Angliji, tudi grog zavestni, da se je bilo zadnja vojna zlorabljen za prav posebne vrste, ker ne šlo za uničenje človečanstva idealov, za moralni in intelektualni razpad, in ni bil vsi posteni ljudje vsega sveta neizprosno zahtevati, da narodni, ki so bili s to barbarško miselnostjo zastrupljeni, nedvomno izprijazijo svoje odpravljajce, in da se Italiji in Angliji tako kakor z Nemce. Nekaj bohnatih, vrtolnih in praznih fraz raznih vodilnih osebnosti tega do kazna ne more nadomestiti. Poboljšanje odseva le iz dežel, ki so bile v prvi vrsti anglo-anglijski — in morda še kjude drugje — po svetu — da bodo nagrade s tujimi dragocenostmi preganle fastidno miselnost iz tujinskih glavi, naglne odpraviti, in jih čistejši pravčnosti, potem še usodno motijo. Narobe, tako nepotrebnia, zmotna, in krivična zaščita bo sprostila vse stare stvari, vnašala bo v tuj zemlji, in tujim, bo olja hrepenju po zgratitvi imperiji, podžgala bo stremenje po nadaljevanju kulturne misije imperialistične — Italije, zlasti Zlatih zgodov. Teototlan, zlasti otokih, Abesiniji, Albaniji, Jugoslaviji in Grški. Čudimo se, zakaj Angliji ne dovolijo, da bi se Italijo sporebrnili v prave teleno-tele, in da bi se Italijo

u dolgovce
vili drugi

u tistem slavnem To-
ki je nekdo celo me-
ršil po radiu in ka-
Tudi z Malto bi jim
postregli Angležem
Vlaetti, razgovor
gotovo manj, kakor
cevi v Trstu in njegov
Ni nismo podpisali
hipotek na italijani-
zun, zato nismo poro-
dolgovce, ki so jih na-
dali. Pač pa se jim
emlji od Devina do
in še daleč v naših
injo in Metohijo vsi
rusevin, ki so jih
ile Italijane roke in
ero se nismo prejel-
je. Se teži pa ju
na mnogih, vsi
gih grobovih, v kate-
virajo žrtve njihovih
doli. Pač pa se jim
ruga, da bi pre-
tobzho, ki že des-
meva iz te naše kra-
nje, potem je njih-
e vsaj malo razjumi-
je, da se dokazuje
nobjanja Anglež-
perikani bi tega n-
spregledati.

čisto formalno prava-
za nas in opraviču-
ravnanje. Opraviču-
najbolj nezaslanje
drzne, brez pre-
je, da bi se republi-
katejo, da bomo v-
v cono A, ko bodo it-
ali vojak prestopili ma-
o zemlja. Samostoj-
ko ozemlje je bilo
eno z mirovom pre-
merikanke Angleži
varu ne bi postavlja-
sti. Samo oni. O Ital-
v pogodbi ni govor-
se varuhi s pogod-
oseben načrt, poro-
o ozemlju.
vremenilo njihovih pr-
Vsi trije so ostali v
celotnega teritorija
niki njegove samost-

ferisce petja (in klavirju)
Jarmile Gerbičeve. Rodil se
je 1981 v Ulmu, kjer sta bila
oče in mati anarhizirani kot
oporniki prava. Njegova mati
je bila Viktorija Hugnont
dvojkica. Nenadna smrt nje-
govega brata v otroških letih
je povzročila, da se je Fra-
Gerbič, ki je moral istega
večera naključno svojih žalos-
nih prijateljev, vključno s svojo
pevski karieri in se kmalu
lahkoto odločil, da je zapu-
stil svoje donosno mesto gla-
benega pedagoga v Lwowa
in odšel v Ljubljano, da se
poveže s Slovencem opero.

Hugo Viktor Gerbič je študiral na gimnaziji, ki je bila
na Duple, kar je velika iz-
gube. Ker je bil v gimnaziji
gnezdenje k pisanju in slikanju
je po očetovem nasvetu pri-
šel k študiju na trgovski aka-
demiji v Pragi in bil potem
nameščen v vojsko. Vojno je
preživel v tovarni, v obojni-
vahnem sodeloval v odnosed-
slovenskem kulturnem življenju.
Nekaj let pred prvo voj-
no ga je gnala njegova bo-
hemska narava. Bosno, kjer
je bil, je začel z razpisom
v Bugojno. Prva svetovna
vojna ga je presenetila.
Črni gori kot učitelja risane
na gimnaziji do črnogorske
kapitulacije v začetku let
1916. Po vojni je odšel v
Južno Afriko, kjer je bil
v severni Afriki stopil
v službo češkega prevratne-
gibanja zunaj Avstrije. To
je privedlo po končani vojni
v češkoslovaško diplomatsko
in konzularno službo v
Južni Afriki. V Južni Afriki
je tudi umrl kot uradnik če-
škoslovaškega zunanega po-
nistrstva v pokopu.

Se za casa svojih študij
Pragi je nastopal kot igralni
amater na odru. Ko pravi
je bil član Dramatičnega
Dramatičnega društva s sezono
1907/08 ustanovilo stalno sa-
vensko gledališče, je prispe-
nil k mlademu gledališkemu
ansamblu, ki ga je s to
zasebno začel oblikovati. V
Slovensko gledališče
Trstu Anton Verovšek, Gledali-
bič je ostal član tržaškega
ansambla še naslednje sezone
1908/09, ko se je Verovšek
v vodstvu odnosednega gledali-
šča vrnil v Ljubljano.

me. Sava, Gajić, (Zre-
reich; Grančarić) (Fre-
Milan (Meško; Mati) in
in (Čankar; Kralj na Betajn-
kot izražale človekovo pote-
to, ki ga je v ljubezni in
temveč do ljudstvom, ki
tona Verovška iskral izra-
ga oblikovalnega zadoš-
zlasti v karikaturnih vi-
kot slikar-anater je je
za dobro maslo, in to n-
prilagodilo, da je v
včeršnjem 12. do-
bra 1908 v živi sliki, ki
aranziral Verovška, pred-
laji Primoža Trubarja.
«Viktor» (igralsko ime)
gona Viktorja (Gorjanc) i-
lo v teh dveh sezona v
zvenete ime in skoraj
umljivo je, da je
v leto 1908, ko je
malo zastupil od-
Soro poročevalca ga je v
predela Slov. gledališča v
1908 označil takole: «V
- no, lahko rečemo, da v
v tej sezoni postal ljub-
tržaskih dan, ki ne
v njegovih, ki
Ljubimec in njegov ko-
naj ga izvede še tako o-
vidi se nam, vsaj nam s-
tako, da se sili. Seveda
tja to le je za sentimental-
ljubimca, v vlogah ju-
je popolnoma svojoje-
stu, s. pr. Mayrev, v
takomabla. Pavel v «I-
sv. Bernarda» Toda ne-
živ je bil v prvi «Na
dan» v ječi Vrliina ni-
svoje izborne maske, ki
vedno pridigajo, maske,
vsi, ki jih igrali, vsi, ki
vim kolegom in kolega-
m je v tem posamejajo-
Ob svojem igralstvu
Gerbič bavi tudi s
svetom ter je jeseni 19
I. slovenski umetniški
in v Trstu razstavljal
vi bil hkrati član Slovens-
umetniškega sodevala m-
v ljubljani, ki so
ni klubov razstavlja i-
akavrelj. Svoje nagne-
slikarstvu je vzdrževal
sodevala v tedanjih s-
nih razmerah Slovenskega
dališča v Trstu, ki so
bietom kot kulturni di-
bni kulturni di-

H. V. Gerbić: Avtoportret
(karikatura), Trst 1908

niško noća, ki sta jo 6. januarja 1908 priredila Dramatično društvo in umetniški klub »Skala«, je delno principijelno, in značilni za tak pak. Iz te dobre je ohranjen nekaj njegovih portretov (po tretji intendant držaškega gledališča Josipa Fr. Knafliča) in karikatur (zlasti lastni karikaturi, delne zavajajo Slovaškega gledališkega muzeja v Ljubljani). Se v gimnaziji je Gerbić sodeloval v dijaškem pismenem listu »Naše moči« (1908).

Zbrano delo

Hrvati se lahko ponašajo na po osvojitvi izdani nekaj pomembnih knjižnih zbirsk. V pogledu prvotnosti izdaj so Slovenci po celi prehiteli. Med zbirkami večjega obsega pa pripadajo prvo mesto izdaji H. V. Gerbića zbrano delo, ki v Zagrebu že dalj časa prevaja. Po poročilih iz prejšnjega bda to zbirko zdaj začeli izdajati. Že po svojem obsegu, — zbirka bo nam obsegala šestindeset knjig — bo ta izdaja edinstvena. Redki so namreč primeri, ki bi zbrano delo enega samega avtorja obsegalo toliko število knjig. Razen tega pomen te zbirke v tem, da bo obsegala celotno delo avtorja, ki sodi prav med največje živeče jugoslovanske književnike, kritike in esejiste. Zbrano delo

skih motivov, ki jih zave-
nepopolnosti slovenskih bit-
grafskega podatkov zabele-
mo: (prim. Slov. Ilustr. v
tednik 1918. Izdiz. Mor-
Tedenke slik 1916; v
na vrba; Hasan Čurič, n-
caj; Volkodlak).

Za časa svojega bivanja
Trstu je bil Hugo Vili-
Gerbič v ospredju življen-
kulturnega udejstvovanja
mojnih Slovencev. Igra-
slikar in pisatelj. To ga
še v njegovi veliki neura-
venosti, ki je njegova
hemska narava še celot-
mogla izravnati. Ne glede
to je še pozneje (prim.
zveze z domovino (Ohr-
gov sestavek »Kako je bi-
še v njegovi oadi« v Gled-
skem listu št. 2, v Slo-
1925-26) in zasledoval
turno dogajanje v Sloven-

lelo Miros

izdala založba Zora v Zr-
bu, Krelca, ki se kot knji-
nik udejstvuje od leta
v katerega literarno ust-
janje sega od novele, p-
in preko kritike, potopis-
eseje do drame in rom-
bo svoje zbrano delo v
sam. Po načrtu naj bi zbr-
del obsegalo vsa pisate-
dela, tako tista, ki so v
v knjigah in revijah, k-
tudi tista, ki sploh še
bila objavljena. Zbrano
bi bo obsegalo tri knji-
romanov, (med njimi Ba-
v Blitvi, Na robu pame-
Povratek Filipa Latini-
štiri knjige kratke
stešne proze, tri knjige d-
tri knjige poezije (Sim-
je in je Knjiga lirike, Poezije
pesniška proza, Balade
trice Kerempuha). Zbrano
bi bo vsebovalo nadaljnj-
sedem knjig dnevnikov
meditacij, med katerimi

naj s tem, kar smo hoteli
sati.

Pr tem se niti tako je
voren funkcional kot je
gleški zunanji minister E
ne more izogniti demago
najlažbe vrste, tiste vrste
je Angleži naravno po
žujejo, kadar gre za pri
vanje položaja v odda
kolonialnih področjih
učemenu občinstvu (za
primer - Guvajana). Kada
se Eden enake demagogije
služuje v vprašanju mest
področja, ki leži v srcu E
pe in ki ljudem še daleč
tako neznano, pomeni, da
lansirna na ostrini noža,
enem pa, da z argument
zelo na psu.

Tako je Eden Kot gl

Glava Krlež

najpomembnejši Dnevnik
ležino esetično delo. Na
segalo deset knjig zbra
dela. Vanje bodo uvrščen
di fotopisi. Stelj knjig
nega dela pa bo vsob
narazličneje članke, pol
ke in publicistične st
je.

Kot prva knjiga bo izš
man Banket v Blitvi, k
privrkat iziel kot pred
go vojno. Druga knjig
obsegala prva tako ro
in sicer Na robu pameti
slednji zvezki bodo pri
Dnevnik, ki obsega vojni
in bo sam zavrzel itira
ge zbranega dela. Za to
ležino delo se zanimajo
slovenske založbe in en
med njih je v zbirko K
nega zbranega dela, ki n
izšlo v več knjigah, uv
tudi to delo, V Zagreb
najo, da bo ta edinstven
daja šestindesetst knjig
ključena v nekaj letih,

Pririte in čitaj

Primorski dnevniki

mejs, torej na Okroglični
izgovor bi zvenel humor
no, ko se ne bi svetovni
trudi, da Italiji v vseh ok
tudi v takihnih nerodnih
pomaga, (Sicler pa, popo
hipotetizno: ko bi Italija
vojska zvedla, da se mn
z Okroglice približuje G
kdo pe, kako bi bilo, a
bi se bi vojski zavedli, o
motorizirani, »200.000 pa
notu« pa hodi peš...).

Pella pa je s tem po
razloge za tisto, kar je s
dani dan poprej: Italija s
radi Trsta noče vojvoda
pa bi to še bilo potrebno
to opravilo tisto, ki so ji
obljubili in jo torej v
jo prinesli na krožniku.
nosti, naj bi se nihče ne
skoval za Trst, Pella n
ni omenil, Italija je pri
ljena tvegati spopad, a
bil njen apetit potesen,
se pripravljena sama l
Zakaj, je na dlani: ko
znaša sama, bi se v
dneih podrl v isto temel
katerih sloni njeno iz
nje, Verjetno pa tudi l
ni v Washingtonu ne b
po gadu, ko bi se raz
bajka o italijanskem voj
faktorju v evropski ob
Toda to bajko podira
italijska politika sama s
jo zahtevno, kaj drugi
prihujeni prihod njene
ske v Trst in naj pol
milijonov Italijanov p
krotiti 17 milijonov Ju
vanov še tistih nekaj st
lijonov iz držav atlant
pakta...

